

جلوه‌های ویژه در تلویزیون

برنارد ویلکی

ترجمه حمید احمدی لاری

www.ketab.ir

انتشارات سروش

با همکاری

مرکز طرح، برنامه و ارزیابی سیما

تهران ۱۳۹۷

شماره ترتیب انتشار: ۱۲۱۵ / ۳

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Special Effects in Television, By: Bernard Wilkie

10th Print (3rd Edition) 1995, Focal Press, London

Wilkie, Bernard

ویلیکی، برنارد،

جلوه‌های ویژه در تلویزیون / برنارد ویلیکی؛ ترجمه حمید احمدی لاری - تهران:

سروش (انتشارات صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران)؛ مرکز طرح، برنامه و ارزیابی

سیما، ۱۳۸۱.

ص: ۳۶۷ مصور.

ISBN: 964-435-751-5 ریال: ۲۶,۰۰۰

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

Special Effects in Television.

عنوان اصلی:

ISBN: 978-964-12-1375-8 ریال: ۳۰۰,۰۰۰

چاپ سوم: ۱۳۹۷.

واژه‌نامه.

۱. فیلم‌برداری - تمهیدها. الف. احمدی لاری، حمید، مترجم. ب. صدا و سیما

جمهوری اسلامی ایران. انتشارات سروش. ج. صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران. مرکز

طرح، برنامه و ارزیابی سیما. د. عنوان.

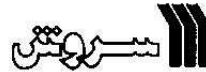
۷۷۸/۵۳۴۵

۸ ج ۹ و ۱۳۸۵/۱

۱۳۸۱

۱۱۳۳۳-۸۱ م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران

تهران، خیابان استاد شهید مطهری، تقاطع خیابان شهید دکتر مفتح، ساختمان سروش

مرکز پخش: ۸ - ۸۸۳۴۵۰۶۴ / سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۵۳۵۶

<http://www.soroushpub.com>

عنوان: جلوه‌های ویژه در تلویزیون

نویسنده: برنارد ویلیکی

مترجم: حمید احمدی لاری

چاپ سوم: ۱۳۹۷

چاپ اول: ۱۳۸۱

قیمت: ۳۰۰,۰۰۰ ریال

این کتاب در ۱۰۰ نسخه در چاپخانه انتشارات سروش لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

همه حقوق محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۲-۱۳۷۵-۸

چاپ اول و دوم: ۵,۰۰۰ نسخه

فهرست

۱	پیش‌گفتار
۳	مقدمه
۱۱	فصل اول: تدارک و کاربرد وسایل ویژه
۴۱	فصل دوم: ابزارها و جلوه‌های یخ‌خشک
۵۱	فصل سوم: صحنه‌های آتش‌سوزی و دستگاه دودساز
۸۵	فصل چهارم: تکنیک‌های احتراق و انفجار
۱۰۷	فصل پنجم: جلوه‌های گلوله و بمب
۱۳۷	فصل ششم: تفنگ، چاقو و تیرکمان
۱۵۱	فصل هفتم: تخریب اثاثیه و وسایل صحنه
۱۶۹	فصل هشتم: مواد شیمیایی و جلوه مواد شیمیایی
۱۷۷	فصل نهم: باد، باران، برف و مه
۱۹۳	فصل دهم: کاربرد نور در جلوه‌ها
۱۹۹	فصل یازدهم: تمهیدات اپتیکی و کاربرد آینه
۲۰۷	فصل دوازدهم: کروماتی و نقاب‌گذاری الکترونیک
۲۱۷	فصل سیزدهم: فرایندهای تابش پس‌زمینه
۲۳۳	فصل چهاردهم: سرعت کند و تند دوربین
۲۴۳	فصل پانزدهم: ماکت و نمای نقابی
۲۷۳	فصل شانزدهم: ابزارهای کمک آموزشی
۲۸۳	فصل هفدهم: متحرک‌سازی و کپشن
۲۹۵	فصل هجدهم: طراحی رایانه‌ای

۳۰۱ فصل نوزدهم: مواد و روش‌های ساخت
۳۳۹ فصل بیستم: تبلیغات تلویزیونی
۳۴۷ اصطلاحات فنی
۳۵۳ واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۳۶۱ واژه‌نامه انگلیسی به فارسی

فهرست

۱	پیش‌گفتار
۳	مقدمه
۱۱	فصل اول: تدارک و کاربرد وسایل ویژه
۴۱	فصل دوم: ابزارها و جلوه‌های یخ خشک
۵۱	فصل سوم: صحنه‌های آتش‌سوزی و دستگاه دودساز
۸۵	فصل چهارم: تکنیک‌های احتراق و انفجار
۱۰۷	فصل پنجم: جلوه‌های گلوله و بمب
۱۳۷	فصل ششم: تفنگ، چاقو و تیرکمان
۱۵۱	فصل هفتم: تخریب ائانیه و وسایل صحنه
۱۶۹	فصل هشتم: مواد شیمیایی و جلوه مواد شیمیایی
۱۷۷	فصل نهم: باد، باران، برف و مه
۱۹۳	فصل دهم: کاربرد نور در جلوه‌ها
۱۹۹	فصل یازدهم: تمهیدات اپتیکی و کاربرد آینه
۲۰۷	فصل دوازدهم: کروماکی و نقاب‌گذاری الکترونیک
۲۱۷	فصل سیزدهم: فرایندهای تابش پس‌زمینه
۲۳۳	فصل چهاردهم: سرعت کند و تند دوربین
۲۴۳	فصل پانزدهم: ماکت و نمای نقابی
۲۷۳	فصل شانزدهم: ابزارهای کمک آموزشی
۲۸۳	فصل هفدهم: متحرک‌سازی و کپشن
۲۹۵	فصل هجدهم: طراحی رایانه‌ای

- ۳۰۱ فصل نوزدهم: مواد و روش‌های ساخت
- ۳۳۹ فصل بیستم: تبلیغات تلویزیونی
- ۳۴۷ اصطلاحات فنی
- ۳۵۳ واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
- ۳۶۱ واژه‌نامه انگلیسی به فارسی

پیش‌گفتار

در چاپ سوم کتاب، باز هم کوشیده‌ام به توازی میان کهنه و نو دست یابم، و در عین حفظ نکاتی که به کار واحدهای تولیدی کوچک، دست‌اندرکاران مستقل و آماتورهای عرصه ویدیو می‌آید، فرایندهایی که در عرصه حرفه‌ای استودیوهای بزرگ انجام می‌شود را نیز به متن اضافه کنم.

برخی از مطالب متن چاپ قبلی که حدود یک دهه قبل در تولیدات تلویزیونی به کار گرفته می‌شد، جای خود را به فنون پیچیده‌تر امروزی داده‌اند، اما برخی از فنونی که عمرشان به روزهای اول پیدایش سینما می‌رسد، ولی هنوز هم استفاده می‌شوند و احتمالی هم برای تغییرشان نیست، در متن حفظ شده‌اند.

مسئله پیش روی طراحان جلوه‌های ویژه،^۱ مسئله انتخاب یک روش است. وقتی انجام کار با چند روش ممکن باشد، لازم است که تصمیم بگیریم مثلاً فلان جلوه را در مرحله ضبط و دیگری را در مرحله پس‌تولید به کار بگیریم.

مسئله دیگر، ملاحظات مربوط به مزیت‌های فنی است. تهیه‌کنندگان، کارگردانان و طراحان صحنه‌ای که پیشرفت‌های فنی امروزه را می‌شناسند، انتظار دارند که طراحان جلوه‌های ویژه از آخرین فنون روز آگاه بوده و البته کاربرد آن‌ها را نیز بلد باشند. امروزه تجهیزات نه چندان شناخته شده‌ای مانند سشوار^۲ یا تله‌موش^۳، از عرصه استودیوهای تلویزیونی حذف شده‌اند، و حذف آن‌ها، چیزی بیش از نخ‌های کشی یا گیره‌های کاغذ از عرصه دفاتر مدرن امروزی نیست، اما اگر حل عملی مشکلی، مستلزم استفاده از مقداری نخ باشد، هیچ راهی بهتر از استفاده از تکه‌ای نخ نیست.

1. Special Effects

2. hair driers

3. rat-traps

در این چاپ، توصیه‌های مختصری برای طراحی بعضی از جلوه‌های ویژه افزوده‌ام. این نکات نشان می‌دهند که مناسب‌ترین جلوه، لزوماً پیچیده‌ترین آن‌ها نیست و شاید بهترین راه حل را بتوان در بحثی جامع و مفصل یافت.

من با این باور که علی‌رغم پیشرفت‌های بی‌وقفه فن‌آورانه، اطلاعات کتاب تا سال‌ها بعد نیز همچنان معتبر خواهند بود، فصل‌هایی از کتاب را کاملاً تغییر داده و در فصل‌هایی نیز تجدید نظر کرده‌ام.

امیدوارم جلوه‌های ویژه در تلویزیون^۱ جنبه کاربردی خود را برای دست‌اندرکاران حرفه‌ای همچنان حفظ کند و مشتاقان ورود به این عرصه را نیز بیش‌تر بر سر شوق آورد.

برنارد ویلکی^۲

۱۹۹۵

هشدار ایمنی

این کتاب با هدف ارائه راهنمایی عملی برای دست‌اندرکاران جلوه‌های ویژه در تلویزیون و ویدیو نوشته شده است. اگر بسیاری از مواد و مصالح و فرایندها و فنون شرح داده شده به وسیله افراد نآزموده و بدون محاسبات دقیق و آزمایش‌های لازم صورت گیرند، می‌توانند خطرناک باشند.^۳ البته، مسئولیت نهایی با کاربران این فنون است. صاحب این اثر هیچ‌کاری نکرده است جز ضبط و نگارش عملیات، مواد و مصالح و فنونی که به وفور در این صنعت به کار می‌رود.

1. *special Effects in Television*

2. Bernard Wilkie

۳. در کار با بعضی از مواد پلاستیکی جدید مراقب باشید، چراکه حرارت دیدن یا سوختن آن‌ها دود و گازهای خطرناکی متصاعد می‌کند.